

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 197

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, sreda 30. avgusta 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

V smeri pomirjenja Evrope

Na včerajšnji seji angleškega parlamenta je predsednik vlade Chamberlain sporočil, da je kancelar Hitler izjavil željo za splošen in končni sporazum — Navzlic vojnim pripravam vsepovsod se razvija mednarodna kriza za mir ugodno

General WEYGAND

bivši šef francoskega generalnega štaba, ki ga je francoska vlada v posebni misiji poslala na Bližnji vzhod.

LONDON, 30. avg. Reuter. Na včerajšnji seji angleškega parlamenta, ki se je začela ob 14.45, je predsednik vlade Chamberlain takoj spočetka naglasil, da ni nastopila v politiki angleške vlade nobena izjemna. Vodja Rajha in kancelar Hitler je dostavil vladi britskega Velikanskega svojega željo za sklenitev splošnega in končnega angleško-nemškega sporazuma. Obenem pa ni opustil nobenega dvoma glede nujnosti rešitve poljskega vprašanja.

SE LAHKO UPAMO IN DELAMO ZA MIR

Sklep o vojni ali miru še ni padel. Še lahko upamo in delamo za mir, toda s tem, da niti za piko ne odjenjamo od sklepa, da se bomo držali linije, ki smo jo postavili. (Dolgotrajno ploskanje!) Čim bodo prilike dopuščale, bo angleška vlada po pozdravila vsako priložnost za trajni sporazum z Nemčijo. To pa zavisi od namena, kako se mora rešiti spor med Nemčijo in Poljsko. Naše obveze do Poljske so točno obrazložene v sporazumu, ki smo ga z njo podpisali 25. avgusta in katerega bomo tudi izvršili. Vlada je preveč spornih vprašanj z razgovori mogla odpreti zelo ugodne upe za bodočnost Evrope in sveta.

MIRNI IN HLADNOKRVNI SMO
Od vsebine odgovora vodje Rajha zavisi, če bo še kaj časa za proučevanje položaja in za delovanje mnogih sil, ki delajo v korist miru. Mirni in hladnokrvni smo, ker smo si popolnoma na jasnem o tem, kakšna je naša dolžnost.

KRUŠNIH KART SE NIMAMO
Med burnim vzklikanjem je Chamberlain nadaljeval: »Vsekakor pa še nimamo potrebe, da bi že zdaj izdajali karte in legitimacije za razdeljevanje življenjskih potrebščin. Naše letalske sile so v pripravljenosti, baloni in stražarska letala so je pripravljeni na vsako trenutno akcijo. Mornarica se lahko tisti trenutek, ko prikaže, razvije v borbo. Splošni vojaški ukrepi so bili izdani tudi v prekomorskih državah.« V nadaljevanju govora o novih ukrepih za obrambo Anglije je bil Chamberlain deležen navdušenih manifestacij vse zbornice.

PARLAMENT SE SESTANE ŠELE V TOREK

Za Chamberlainom sta govorila še vodja delavske stranke Greenwood, ki je naglasil, da Poljska ne sme slediti dru-

gim državam, ki so že postale žrtev agresije. Vrata k pogajanju so še odprta. vodja liberalov Sinclair je pohvalil Chamberlainovo izjavo, da bo Anglija vztrajala ob strani Poljske. »Ne moremo iti od enega septembra do drugega k novim krizam in novim zahtevam.« Komunist Gallacher je proti vsaki koncesiji fašističnim napadalcem, toda treba je rešiti mir. Parlament naj pošlje vsem mir ljubečim narodom in parlamentom, vključno ruskemu, poslanico za mir. V zgornji zbornici je podal slično izjavo kakor Chamberlain v spodnji, lord Halifax.

Parlament je odgojen do torka. Če bo kaj mune, bo sklican že prej.

NAVDUŠENJE V ANGLIJI

LONDON, 30. avg. Reuter. Chamberlainov govor v parlamentu je sprejela javnost z velikim navdušenjem. V političnih krogih menijo, da je bil govor miren, toda odločen. Tako Vel. Britanija kakor Poljska sta pokazali voljo za mirno poravnavo spora. V nasprotnem primeru je Anglija znova poudarila svojo pripravljenost, da brani poljske življenjske interese.

Obširen Hitlerjev odgovor

BERLIN, 30. avg. Reuter. Reuterjev dopisnik je izvedel, da je bil v nasprotju z vestmi, ki so prispale včeraj iz Londona, Hitlerjev odgovor na angleško noto predan šele snoči angleškemu veleposlaniku Hendersonu. Odgovor je zelo obširen, izročen je bil istočasno v nemškem

in angleškem jeziku. Pri Hitlerju je bil ob tej priliki sprejet sam Henderson, brez navzočnosti drugih.

LONDON, 30. avg. Angleška vlada se je davi sestala ter proučila Hitlerjev odgovor. V Foreign Officeu se je zadržal bivši zunanji minister Eden celo uro.

Miroljuben ton v Nemčiji

BERLIN, 30. avg. Reuter. Nemški listi so danes zelo miroljubni. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da hoče Hitler sicer doseči popolno reparacijo versailleskega miru, vendar pa je vedno bil za mirno rešitev in mir z Anglijo. »Frankfurter Zeitung« pravi, da Hitler ni izgubil iz vida možnosti sporazuma z Anglijo. Göringov list »National Zeitung« iz Esena pravi, da je Nemčija vedno bila pripravljena proučevati pametne predloge. »Hamburger Fremdenblatt« komentira po svojem dopisniku iz Berlina Chamberlainov govor in pravi med drugim: »Anglija se še vedno nada, da so tehnično mogoča pogajanja v cilju rešenja sedanjih problemov. Nemčija je to politiko zagovarjala pet mesecev, od lanskega oktobra do letošnjega marca. Poljska ni pograbila to veliko šanso, ki ji je nudila potrpežljiva Nemčija. Nasprotno, v ostri obliki je zavrnila Hitlerjev predlog od 25. marca letos. To smelost so vzeli Poljaki od Angležev, ki so jih podprli. Varšava je pokopala izgleda za mir, ko je odbila nemški predlog in vztrajala na nepopustljivosti. Ona je barikada proti

velikim ciljem, za katerimi težita po Chamberlainovih besedah tako Anglija kakor Nemčija. Rajh je stalno opominjal zaradi politike obkroževanja. »Berliner Börsenzeitung« dostavlja, da je treba dejstvo praktične pripravljenosti Anglije, sodelovati pri rešitvi sporov iskreno pozdraviti. Toda, položaj se bo izboljšal le, če se bo vrnil Gdansk in koridor Nemčiji.

OSTRE KAZNI ZA ŠPEKULANTE

BERLIN, 30. avg. Reuter. V trgovinah je bil včeraj velik naval. Vse se hoče preskrbeti z živili in drugimi potrebščinami. Zaradi tega je bila vlada prisiljena izdati odredbo, ki določa kazni za špekulante in tiste, ki bi si nabavljali blago preko dovoljene mere, ki je razvidna na krušnih kartah. Kdor bi zlorabil tujo krušno karto, bo kaznovan do 5000 mark. Potniški promet je še vedno ukinjen in bo tudi ostal še nekaj časa. Prometni minister pravi, da je to zato, ker hočejo spraviti vlake v red, da ne bo več večnih zamud, ki so v Nemčiji že nekaj časa na dnevnem redu.

Varnostne priprave v Italiji

RIM, 30. avg. Stefani. Uradno so bili izdani ukrepi, da se morajo stare žene in otroci iz vseh velikih središč Piemonta, Lombardije, Ligurije, Toskane, Lacije, Kampanje, Sicilije in Sardinije čimprej umakniti v manjše kraje v notranjosti, dokler so še prometna sredstva na razpolago.

V odgovor Slovaški

Poljska je vpoklicala nove rezerviste

VARŠAVA, 30. avg. Havas. Beck je snoči sprejel francoskega veleposlanika Noela in ga seznanil s sklepi vlade, ki so bili napravljeni na popoldanski seji v dvorcu predsednika republike. Važnemu posvetu so prisostvovali predsednik Moscicki, maršal Rydz Smigilj, predsednik vlade Skladkowski in Beck.

VARŠAVA, 30. avg. V uradnih krogih pravijo, da je dejstvo, da so Slovaki poklicali nemške čete na Slovaško, dokaz,

kako nima slovaška vlada situacije v rokah. Poljski rezervisti, ki so bili včeraj vpoklicani, so poslani na slovaško mejo. Širijo se glasovi, da se je vlada odločila za splošno mobilizacijo poljske armade. Uradno te vesti zanikajo. Prav tako tudi trditve, da je Litva zavzela protipoljsko stališče in da se na litvanski meji zbirajo poljske čete.

VARŠAVA, 30. avg. Vlada je prepovedala prodajo petroleja in bencina na

LEBRUN, prezident Francije

je slavil včeraj svoj 68. rojstni dan. Angleški kralj Jurij VI. mu je poslal iskrene brzojavne čestitke.

veliko. Privatni avtomobilisti dobijo samo 5 litrov bencina dnevno. Živež in druge potrebščine pa se dobi brez krušnih kart v poljubni količini.

17 ŽRTEV BOMBE

VARŠAVA, 30. avg. Pri eksploziji na železniški postaji Tarna je prišlo 17 ljudi ob življenje. Aretirali so dva Nemca na gdanski meji, enega pa v Katovicah. Pri slednjem so našli dve bombi.

Mirovna prizadevanja suverenov

BRUSELJ, 30. avg. Holandska kraljica Viljemina in belgijski kralj Leopold sta pozvala vlade Francije, Anglije, Italije, Nemčije in Poljske, da sprejmejo njun kolektiven predlog za mir. Poljska vlada je pristala na to, da se na miroljuben način reši spor z Nemčijo. V svojem odgovoru se poziva poljska vlada na brzojavko, ki jo je poslal predsednik Moscicki Rooseveltu, ki v načelu pristaja na mirovno posredovanje. Francoska in angleška vlada sta v odgovoru poudarili, da ostajata tudi nadalje privrženi miru in sta pripravljena na vsak sestanek, ki bi dovedel k miru.

Blum: Konferenca vele-sil naj reši mir

PARIZ, 30. avg. Stefani. Pod predsedstvom Bluma je imela parlamentarna socialistična skupina sejo, na kateri je izglasovala vladi zaupnico in se izjavila za sklicanje mednarodne konference, ki naj bi rešila vse obče probleme Evrope.

PARIZ, 30. avg. Vse kavarne in restavracije morajo v Parizu biti zaprte ob 11. zvečer.

Turčija odklonila nemške ponudbe

LONDON, 30. avg. Predsednik turške republike je dokončno odklonil nemške predloge, ki jih je turški vladi izročil von Papen. Nemčija je predlagala, naj Turčija opusti vojaško zvezo s Francijo in Anglijo ter naj v primeru evropske vojne ostane strogo nevtralna. V najkrajšem času bo Turčija podpisala vojaški pakt z Anglijo, dočim jo s Francijo enaka pogodba že veže.

Maribor, 30. avgusta.

Daljnosežnost nemško-ruskega nenapadnega pakta postaja z vsakim dnem bolj očitna. Četrta točka tega pakta je tako jasna, da ne more pustiti nobenega dvoma. Mi smo na tem mestu govorili o razlogih, ki so Rusijo vodili pri podpisovanju tega pakta. Toda splošno znano je, da je bila Nemčija tista, ki je dala predlog in ki si je vztrajno prizadevala, da bi do uresničenja tega predloga tudi prišlo. Kakšni razlogi so Nemčijo pripravili k takemu izredno važnemu prelomu?

Dogodek nam bo postal precej jasnejši, če pogledamo v Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«. Tam Hitler izrecno sprejema Bismarckovo mišljenje, po katerem bo za Nemčijo porazna vsaka vojna, v kateri bi imela proti sebi istočasno Rusijo in Anglijo. Hitler sam očita predvojni nemški diplomaciji, da je napravila veliko napako, ko je privedla Nemčijo v tak položaj, da se je morala istočasno boriti proti obema najvažnejšima evropskima vele-silama.

Položaj pred nenapadnim paktom pa je bil tak, da je Nemčija dejansko stala nasproti v bistvu nepremagljivemu bloku veselih, v katerem sta bili tako Anglija, kakor Rusija. Japonska po porazih, ki jih je doživela na Kitajskem in na sovjetsko-mongolsko-mandžurski meji, ni več predstavljala omembe vrednega zaveznika. Dolgotrajno kolebanje glede Gdanska — naj spomnim samo dejstvo, da so zadnje mesece nemški časopisi govorili samo o Gdanskem, četudi so bile prve Hitlerjeve zahteve Poljski precej obširnejše — je kazalo, da se totalitarne države dobro zavedajo, da vojna proti takemu mogočnemu bloku nima izgledov na uspeh. Tega se je zavedal tudi Chamberlain in zato je do zadnjega trenutka upal na možnost novega sporazuma po monakovskem vzorcu. Znano je, da se je nekaj dni pred sklenitvijo nenapadnega pakta mudil v Nemčiji po Chamberlainovih navodilih londonski časopisni magnat lord Kempsey, predsednik časopisnega trusta »Sunday Times«, ki je prinesel Hitlerju gotov načrt sporazuma. Po tem načrtu, je trdil londonski »Daily Worker«, bi se sklicala peturna konferenca brez Rusije, sklicujoč se na to, da je z Rusijo nemogoče doseči sporazum, ki naj bi prisilila Poljsko h kapitulaciji, Nemčiji pa naj bi se dala istočasno primerna gospodarska podpora. To dejstvo potrjuje tudi znana Hudsonova afera. Če bi se to dejansko zgodilo, tedaj bi bil seveda preko Poljske, ki bi prišla pod nemški vpliv, povsem mogoč sovjetsko-nemški spopad na vzhodu Evrope, ki bi rešil britanski imperij krah.

Nemčija je te Chamberlainove ponudbe pretresla, kar dokazujejo nešteti tajni in javni stiki med Hitlerjem in Chamberlainom. Toda napad na Rusijo bi bil tvegan iz več razlogov. Zato imajo prav tisti, ki vidijo v nenapadni pogodbi nemško odstopanje pred rusko močjo.

Rusija je sprejela sporazum po vseh grenkih izkušnjah z zahodnimi demokracijami, predvsem pa v spoznanju, da bo v obratnem primeru z absolutno zanesljivostjo Hitler dosegel sporazum v Parizu in Londonu ter da bo v tem primeru vsa teža boja proti totalitarnim državam padla na njena pleča.

Kakšne so posledice tega pakta? Te se že kažejo. Predvsem je teža pritiska totalitarnih držav prenešana na angleški imperij in Francijo neposredno. Pred malimi narodi in državami vzh. Evrope pa se odpirajo nove možnosti: ostati v bližnjem imperialističnem spopadu izven bojne fronte.

Dr. Šubašić prevzel posle banovine Hrvatske

Zgodovinska seja hrvatskega narodnega predstavništva — Dr. Maček novinarjem

ZAGREB, 30. avgusta. V zgodovinskih prostorih stare hrvatske sabornice na trgu Stjepana Radića so se danes že pred 8. uro zbirali poslanci. „Naj vam bo srečen začetek!“, so vzklikali ljudje, ki so narodne zastopnike navdušeno pozdravljali. Malo pred 9. uro je prispel v spremstvu bana dr. Šubašića in inž. Košutića predsednik dr. Maček. Začela se je zgodovinska seja hrvatskega narodnega predstavništva in govor dr. Mačka je bil od vseh prisotnih navdušeno pozdravljen. Po izjavi bana dr. Šubašića, da je srečen, ko more prevzeti to dolžnost v zaupanju hrvatskega naroda, da je bila seja zaključena. Ob 10. uri je bil novi ban v zgodovinskih ban-skih dvorih od dr. Mačka slovesno ustoličen, nakar je ga. Šubašićeva kot domačinka vse pogostila. Prisotni so

nato odšli na grob Stjepana Radića in položili nanj venec z napisom: „Tebi, neumrlému vodji in učitelju hrvatskega naroda, kot simbolu vseh narodnih teženj in narodne svobode, polaga ta venec ban banovine Hrvatske.“

Seja se je nato v sabornici nadaljevala in zaključila s pesmijo „Lepa naša domovina“. Dr. Maček je vzkliknil „Živel hrvatski narod!“ in novinarjem dejal:

„Kakor veste, se morajo po določenih sporazuma po vrsti prenesti vse pristojnosti, ki pripadajo banu banovine Hrvatske, na banovino Hrvatsko. Tu bo še dosti tehničnega dela. To je vse delo, ki ga je treba opraviti doma. Mi smo zdaj iz vrst narodnih predstavnikov izbrali odbore za posamezne posle, da bodo stali Hrvat-

skemu banu ob strani kot svetovalec. Medtem pa bomo v Beogradu v miru nadaljevali razgovore za rešitev tistih vprašanj, ki še niso končno rešena.“

Zivahno razpoložen se je nato dr. Maček odpeljal z novinarji na splošni del mesta, kjer je bil med navdušenim pozdravljanjem občinstva na trgu Kralja Aleksandra mimohod s novim „Hrvatske zaščite“.

DR. ŠUBAŠIĆ PREVZEL POSLE

Hrvatski ban se je v spremstvu ministra Mihaldžića napotil v dvoransko palačo, kjer je ob 11. uri sprejel uradništvo in prevzel posle. Poveljeval je vse uradnike k vestnemu delu za katerega čuti, da je zelo težko. V skladu s čustvi naroda je treba delati za dobro kralja, banovine Hrvatske in vse kraljevine Jugoslavije.

Zakaj je Rusija odložila ratifikacijo pakta?

Rusija čaka na razvoj mednarodnih dogodkov — Odmev v Ameriki

MOSKVA, 30. avg. Havas. Tuji diplomatski krogi v Moskvi smatrajo, da je Rusija namenoma zavlekla podpis nenapadnega pakta z Nemčijo. Pravi, da je to zavlačevanje v zvezi z željo ruske vlade, da počaka najprej na razvoj mednarodnega položaja, preden bo Molotov podal svoj napovedani govor o ruski zunanji politiki.

MOSKVA, 30. avg. DNB javlja: Agencija TASS demantira vesti, ki so krožile o umiku ruskih čet s poljske meje. Izjavlja, da je moskovska vlada glede na napet mednarodni položaj posadke svojih čet ob poljski meji in na meji baltskih

državic še pojačila.

WASHINGTON, 30. avg. Reuter. Uradni krogi Bele hiše so prejeli iz dobro poučenega kroga informacije, ki dajejo slutiti, da je mirovna akcija dobila novega zamaha. Tu s posebnim poudarkom naglašajo dejstvo, da je Rusija odložila ratifikacijo nenapadnega pakta z Nemčijo, ki bi ga moral visoki svet sprejeti že na ponedeljskem izrednem zasedanju. Ameriški krogi se nadejajo, da je sovjetska Rusija s tem pokazala voljo, sodelovati pri ublažitvi vojne napetosti v mednarodnem položaju. Nadejajo se, da bo tudi Rusija zavzela enako stališče kakor Ze-

dimjene države ameriške ter z blagobno nevtralnostjo pripomogla k razrešitvi mednarodnih napetosti.

BERLIN, 30. avg. DNB. Nemška diplomatska korespondenca polemizira z obkaterimi nemškimi listi, ki trde, da obstaja sum o pomenu važnosti nenapadnega pakta med Nemčijo in Rusijo zato, ker ta še ni ratificiran. Korespondenca ugotavlja, da je ta pakt stopil v veljavo na dan podpisa. Že danes se izvajajo točke, ki jih vsebuje pakt in v smislu pogodbe se obe državi informirata drugo o razvoju poljsko-nemškega spora.

Nova japonska vlada sestavljena

PREDSEDNIK VLADE IN ZUNANJI MINISTER JE GENERAL — JAPONSKI TISK JE SPREJEL NOVI KA BINET Z MEŠANIMI OBČUTKI

TOKIO, 30. avg. Reuter. Nova japonska vlada je sestavljena takole: Predsednik vlade in zunanji minister je general Nobujukiabe, vojni minister general Sunrohu Hata, mornariški minister viceadmiral Yosida, finančni minister Aoki, minister za socialno politiko Ohara.

TOKIO, 30. avg. DNB. Jutranji listi pišejo rezervirano o novi japonski vladi. V vladi ne sede baš odločni ljudje. Dober vojak ne more biti istočasno tudi dober državnik. Po ostavki Hiranume potrebuje Japonska močno vlado. Glede na težki mednarodni položaj pravijo listi, da bo japonski narod bojkotiral novo vlado. Ni prav, da je ministrski predsednik, ge-

neral, obenem zunanji minister. Nekateri listi se zavzemajo za nadaljevanje politike k osi, drugi so za zvezo z Anglijo. Dvorni krogi smatrajo, da je general Nobujukiabe mož, ki ne bo naletel od strani vojske na težkoče. Cesar je tako hotel dati priznanje armadi v sedanjem težkem mednarodnem položaju.

ZA POMIRJENJE Z ANGLIJO

SYDNEY, 30. avg. Reuter. Tukajšnji listi podčrtujejo, da kažejo vsi znaki, da želi Japonska živeti znova v dobrih odnosih z Anglijo. »Telegraf« poziva ob tej priliki predsednika Menzija, naj zastavi ves svoj vpliv, da bi prišlo do miru na vzhodu, kakor tudi do pravičnega miru v Kitajski.

PROMETNI ZASTOJ V GDANSKU

GDANSK, 30. vg. DNB. Včeraj popoldne ni prišlo v Gdansk več rednih vlakov, med njimi tudi brzi vlaki, ki združujejo promet med Gdanskom in Vzhodno Prusijo. Vozovi so ostali v Poljski.

USTAVLJEN ŽELEZNIŠKI PROMET

BUDIMPEŠTA, 30. avg. Havas. Zaradi premajhnega blagovnega prometa iz Nemčije in Slovaške je ustavljen železniški promet med Madžarsko ter Nemčijo in Slovaško na progah Budimpešta—Bratislava in Budimpešta—Dunaj.

Jugoslavija v vsakem primeru nevtralna

POPOLN MIR IN ZAUPANJE V ASE VLADA PO VSEJ DRŽAVI.

DUNAJ, 29. avg. »Neues Wiener Tagblatt« prinaša od svojega beogradskega dopisnika sliko o Jugoslaviji v teh nervoznih dneh in pravi: »V kolikor je niso razgibale zadnje notranjepolitične izpremembe, zasleduje jugoslovanska javnost svetovnopolitične dogodke z največjim mirom. Nikjer ni opaziti niti najmanjšega znaka nervoznosti. Denarni promet na bankah se normalno razvija, vlaki vozijo v redu, o vojaških ukrepih ni javnosti ničesar znano. Jugoslavija napravi vtis mirne, notranje okrepljene države, ki zupa v zunanjepolitično vodstvo svoje vlade. V resnem primeru bo Jugoslavija, tako

se sliši mnenje povsod, vztrajala pri strogi nevtralnosti. Tako se glase tudi poročila iz Sofije. V Bolgariji vlada popoln mir, nikjer ni sledov vojne napetosti, tisk poudarja nevtralnost Bolgarije. Drugače je v Grčiji, kjer je vlada prepovedala državljanom zapustiti državo. Lastniki tovornih avtov so morali svoja vozila izročiti na določena mesta. Šolska ladja »Aris«, ki je plula po jugoslovanskih vodah, je bila nujno poklicana domov. Ljudje navaljujejo na banke. Narodna banka je uvedla kontrolo nad denarnimi zavodi Grčije

Okrog nevtralnostnega zakona v USA

OSTRI UKREPI V NEWYORŠKI LUKI

WASHINGTON, 30. avg. Roosevelt je izjavil zastopnikom tiska, da se zaradi tega, ker senatorji nočejo izpremeniti nevtralnostnega zakona, situacija v Evropi slabša. Senator Bridges je na to izjavil, da ni našel niti enega senatorja, ki bi izpremenil svoje stališče napram nevtralnostnemu zakonu. Misli, da so občutki senata še vedno sovražni, in to še bolj kot kdaj prej, vsaki izpremembi tega zakona, posebno pa še, da se dvigne embargo v primeru vojne. Zanimivo je tudi, da na kongresu starih bojnikov upokojeni admiral Sterling, ki je zagovarjal izpremembo zakona, ni imel velikega uspeha. Senator Thomas, demokratski član odbora za zunanje zadeve v senatu je danes izjavil novinarjem, da bo na izrednem zasedanju kongresa predložen zakon o nevtralnosti v revizijo.

NEW YORK, 30. avgusta. Preden je nemška ladja »Bremen« smela odpluti iz newyorškega pristanišča, so prišli na krov ameriški uradniki in preiskali ladjo. Sedemnajst oseb so odpeljali na otok Ellis. Nemško veleposlaništvo je vložilo protest. Roosevelt pa je odgovoril, da so preiskovali, če je nemška ladja oborožena. Isti ukrepi so bili danes storjeni proti angleškima ladjama »Aquitania« in

»Transilvania« ter proti francoskemu veleposlanišču »Normandie«. Nemško ladjo »Vigand«, ki je izginila, iščejo finančne oblasti.

BURGOS, 30. avg. Havas. V uradnih krogih prevladuje prepričanje, da je Španija trenutno v svoji neodvisnosti popolnoma varna. Njena čast ni v nevarnosti. Čeprav so mnenja glede na evropske države različna, je narod enodušen v prepričanju, da mora ostati Španija strogo nevtralna. V ostalem ni uvedla nobene nove mere na vojaškem, političnem ali gospodarskem področju.

BERN, 30. avg. Havas. Švicarske čete razvrstile po vsej meji. Vse važnejše strateške točke in postojanja so zastražena. Štirje mostovi so zastraženi in pripravljeni, da jih v nujni potrebi vržejo v zrak.

Mariborska napoved: Prevladovalo bo jasno in malo vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 25,8, danes najnižja 11,5, opoldne 24,6.

Borza, Curiah, 30. avgusta. De viz: Beograd 10, Pariz 11.07½, London 19.40, New York 442½, Bruselj 74.75, Milan 23, Amsterdam 237.

Novice

Tri kmetsko-mladinske manifestacije

Nad 3000 ljudi na manifestacijah pri Sv. Urbanu, na Bregu pri Ptuj in Sv. Jakobu v Slov. gor.

Agilno Društvo kmetijskih fantov in deklet iz Hajdine je priredilo preteklo nedeljo na Bregu pri Ptuj dobro uspelo tekmo koscev, združeno z mladinskim zborovanjem. Na prireditveni prostor je privedla slikovita povorka koscev, grabljic in organiziranega članstva veliko število kmetskega prebivalstva. Tu je bilo mladinsko zborovanje, ki ga je otvoril in vodil g. Jurij Čestnik. V imenu Zveze kmetijskih fantov in deklet je govoril g. Joško Tomažič iz Sv. Boltenke pri Središču, poudarjajoč v svojem govoru kulturno-prosvetno delo organizirane kmetske mladine ter namen društev. O vaški in narodni skupnosti sta govorila gg. Vladimir Kreft iz Sv. Jurija ob Ščavnici in Franc Holc iz Juršincev. Po zborovanju je bila lepa tekma koscev.

Odlčno je uspela tudi mladinska prireditev pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Tu je vodil zborovanje, ki se ga je udeležila velika množica podeželskega ljudstva, predsednik Društva kmetijskih fantov in deklet g. Jože Zelenik. Prireditve se je udeležila tudi močna skupina delavstva s Ptuja, za katero je govoril g. Jože Lacko, naglašujoč potrebo kmetsko-delavskega sodelovanja. Kakor na Bregu tako sta tudi tu govorila gg. Joško Tomažič in Vladimir Kreft. Nov položaj je našel kmetsko mladino pripravljeno. Na podeželju se bodo sedaj sicer pojavili premnogi »konjunkturisti« z lepimi besedami in obljubami. Toda kmetska mladina ima bistro oko ter ve ločiti dobro od slabega, zato ne bo dopustila, da bi kdor koli sebično špekuliral s podeželjem in slovensko vasjo. Slovensko podeželje z naravnimi koraki dozoreva v samozavesti, skupnosti in odločnosti, veseleč se zadnjih dogodkov, ki bodo končno prinesli tudi zapostavljenemu kmetskemu človeku vstajenje. Po zborovanju, na katerem je množica z burnimi aplavzi prekinjala go-

vore kmetsko-mladinskih voditeljev, je bila zanimiva in lepa tekma koscev.

Tretja mladinska prireditev je bila pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, kjer je organiziralo tamošnje zelo delavno Društvo kmetijskih fantov in deklet tekmo koscev za naslov društvenega prvaka. Dasi deluje društvo v zelo težkih razmerah, ko razni prenapetosti še ne vedo, kako krvavo potrebna je vprav na naši severni meji narodna in zlasti vaška skupnost in uvidenost, je našla prireditev med vrstami kmetskega prebivalstva nadvse lep odmev. Pred Matjašičevo domačijo se je zbrala prepleta povorka organizirane mladine in kmetskega ljudstva, ki je na čelu z zastavami krenila na tekmovališče. Tu je bilo pred tekmo mladinsko kulturno zborovanje, ki ga je z navdušujočim pozdravom otvoril predsednik g. Vojteh Matjašič, nakar je govoril g. dr. Igor Rosina, ki je v jasni izvajanjih orisal pomen kmetsko-mladinskega gibanja ter tekem v kmetskem delu. Kmetska mladina se danes bori za blagor naroda in države ter prepored kmetske-

ga stanu. Po zborovanju je bila tekma koscev, v kateri je zmagal g. Avgust Škofič, ki je odlično pokosil dodeljeno mu travnišče. Prireditve so se v večjem številu udeležili tudi člani društva iz Sv. Marjete ob Pesnici pod vodstvom gg. Krambergerja in Vaude.

Vseh treh prireditev se je po najskromnejši cenitvi udeležilo nad 3000 ljudi, kar je jasen dokaz velikih simpatij, ki jih na podeželju uživa gibanje kmetske mladine. Podeželsko ljudstvo se v čedalje večjem številu odziva klicu svoje mladine ter koraka z njo vred v strnjene vrste v borbi za popoln prepored slovenskega podeželja. Ob poletnih manifestacijskih prireditvah kmetske mladine se očituje velika notranja sila mladinskega gibanja. Ni bila zaman vzgoja, trdo prosvetno delo v zimskih sezonah: fantje in dekleta so se izobrazili v močno in napredno slovensko kmetsko falango, ki bo pregazila vsakogar, ki bi še hotel kalno ribariti in izkoriščati slovensko podeželje in slovenskega kmetskega delovnega človeka. Taka mladina zasluži resnično veliko priznanje in javno pohvalo.

Razkrinkana vlomilska družba

Orožnikom se je posrečilo razkrinkati po dveh letih zloglasno vlomilsko in tatinsko družbo, ki je že več let plenila po Slovenskih goricah. Družba je imela skoraj v vsaki občini svoje sodelavce, ki so uspešno izvrševali svoj posel. Doslej prijetih storilcev je nad 30 in še energično preiskujejo za drugimi. Družba je imela najbolj razpreden delokrog v občinah Sv. Jurij ob Ščavnici, Negova, Gornja Radgona, Sv. Benedikt in Sv. Anton v Slov. gor. in ima na vesti nad sto vlovov in tatvin. Mnogim lastnikom ukradenih predmetov so bili ti vrtnjeni. Storilcem so prišli orožniki na sled, ravno ko so v

neki hiši imeli pojedino ukradenega mesa, vina itd. Slovenjgoričani so si oddahnili, ko se je orožnikom vendar enkrat po dolgem napornem iskanju posrečilo priti na sled nevarnim storilcem, ki so bili pravcati strah vsega prebivalstva.

Vinogradi kažejo dobro. Jesen prinaša za vinograde ugodno vreme, ki bo omogočilo dozorevanje grozdja v kakovostno dober vinski pridelek. Zadnji topli dnevi so ugodno vplivali na grozdje, ki postaja mehko in se ugodno razvija. Pridelek bo tudi po množini zadovoljiv.

o 32.841 vagonov pšenice je doslej odkupil Prizad. Kupčije se še kar nadaljujejo.

o Napad na kranjskega stražnika. Neki delavec je včeraj iz zasede napadel stražnika v Kranju Alojzija Martinčiča. Po daljšem ruvanju je stražnik napadalca obvladal in ga odgnal v zapor.

o Vagon v plamenih. V ponedeljek zvečer je pripeljal na ljubljansko postajo notranjski osební vlak z gorečim službenim vozom. Vagon je bil ves v plamenih. Vžgal se je že med vožnjo od isker iz lokomotive.

o Kralj Peter na Ljubelju. Z novim elegantnim avtomobilom se je peljal naš mladi kralj na Ljubelj. Sam je šofiral. Ljudje so ga povsod navdušeno pozdravljali.

o Zborovanje občinskih uslužbencev brežiškega okraja, ki je bilo te dni, je zelo uspešno poteklo. Zborovalci so sklenili, da bodo prirejali vsakomesečne sestanke, na katerih bodo razpravljali o stanovskih vprašanjih. Ustanovili so si tudi okrajno sekcijo Stokovnega združenja občinskih uslužbencev.

o Na taboru bojnikov bomo 3. septembra t. l. vsemu svetu povedali, da smo tudi Slovenci, čeprav maloštevilni, vendar odločno proti vojni. Toda priti morate vsi rodoljubi na tabor, da bo glas čim mogočnejši.

Otvoritev trgovske šole v Murski Soboti

Z letošnjim šolskim letom se z odobrenjem ministrstva trgovine in industrije odpravlja v Murski Soboti zasebna dvorazredna trgovska šola s pravico javnosti. Omenjeno šolo vzdržuje Združba trgovcev v Murski Soboti in jo upravlja poseben šolski odbor. Vpisovanje v I. razred bo 4., 5. in 7. septembra vsakokrat od 9. do 12. ure v pisarni združenja trgovcev v Murski Soboti, Trgovski dom. Sprejemajo se učenci in učenke, ki so dovršili 4 razredne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom oziroma 4 razrede meščanske šole z završnim izpitom.

Pri vpisovanju je treba predložiti rojstni list, domovnico, spričevalo o nižjem tečajnem izpitu oziroma završnem izpitu, zdravniško spričevalo in potrdilo staršev oziroma varuhov z obvezo glede rednega odplačevanja določene šolnine. Vpisnina, ki mora biti položena ob vpisu, znaša din 100.—, šolnina pa din 225.— za osebo mesečno in mora biti za tri mesece vnaprej vplačana. Mesečno odplačevanje šolnine dovoli šolski odbor samo v

Učitelj:

Kaj je človeku dnevno neobhodno potrebno?

Učenec:

Znam, NOVI

K-K-K

z okusom MARELICE

Proizvaja UNION, Zagreb.

Celje

c. Vpisovanje v otroški vrtec v Gaberju bo v petek 1. septembra.

c. Nove kamnolome porfirja je odprl okrajni cestni odbor v Veliki Pirešici in Socki. Vsa zemljišča, kjer se nahaja kamen, je okrajni cestni odbor odkupil.

c. Železobetonski most so pričeli graditi na cesti Vransko—Lipa čez potok Merinjso.

c. Kolavdacija občinske ceste Vrbje—Gotovlje—Podlog—Sv. Peter, ki jo je zgradil okrajni cestni odbor v Celju, bo te dni. Cesta meri 6 km in je veljala okrog 200.000 din. V tem pa ni vračunano ljudsko delo, ki je vredno okrog 30.000 din.

c. Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico se vrši v torek 5. septembra od 8. do 12. predpoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici 8, pritličje, levo.

c. Trgovine v območju celjske mestne občine bodo na državni praznik 6. septembra in na praznik 8. septembra ves dan zaprte.

n. Cigani zažgali most. Te dni je nevarna ciganska tolpa zažgala most čez reko Željznico pri Jablanici. Most je popolnoma zgorel. Požigalce so že prijeli.

n. Avtomobil s tihotapskim tobakom so zaplenili finančni organi blizu Sarajeva. Zaplenili so 250 kg tobaka.

n. Pet metrov dolgega morskega psa so ujeli ribiči v bližini Kraljevice. Morski pes je zašel v mrežo, ko so lovili tune. Ko je morska zverina videla, da je ujeta, se je začela premetavati in trgati mreže. Ribiči so bili prisiljeni uporabiti vroče orožje. Pet metrov dolgega in 2000 kg težkega morskega psa so spravili na Sušak, od koder ga bodo prepeljali v Zagreb, kjer ga bodo razstavili na velesejmskem razstavišču.

n. Zupan zaprosil za službo občinskega sluga. V občini Sivac pri Subotici je dosedanjí predsednik občine Pavle Schumacher podal ostavko na predsedniško mesto in zaprosil istočasno za službo občinskega sluga. Okrajno načelstvo je njegovo ostavko sprejelo, ga razrešilo predsednikovanja in ga postavilo za občinskega sluga.

n. Pod vlak se je vrgla 19-letna Marica Vojnovičeva na postaji Bikovo pri Subotici, ker je je njen fant poročil z drugim dekletom. Pri obupanki so našli podobno, na kateri je bilo napisano: »Večno tvoja, samo tvoja Marica, Marica, Marica!«

n. Moderen plavž je pričel te dni obratovati v Capragu pri Zagrebu. Novi plavž je eden največjih v Jugoslaviji in bo njegova dnevna kapaciteta 60 do 70 ton.

n. Beograjski dirigent dobil glavno vlogo v filmu. Neka angleška filmska družba, ki bo v naši državi snemala film »Simfonija Jadranac«, je ponudila glavno vlogo v tem filmu beograjskemu opernemu dirigentu in ravnatelju Lovru Matačiću, ki je ponudbo sprejel. Film bodo pričeli 15. septembra snemati na Bledu. Glasbo za film ba napisal Jakov Gotovac.

— Tale vic pa že poznam!
— Zakaj se pa potem smeješ?
— Kaj bi se ne! Spomni! Sem se namreč, kako so mi ga prvč pripovedovali...

Proces okoli Ilirske rudarske družbe

Celje, 30. avgusta. Kakor smo že včeraj poročali, se vrši pred celjskim okrožnim sodiščem proces proti notarju dr. Dušanu Senčarju, Karlu Sedeju in Matevžu Kralju iz Prevalj ter Ivanu Veržumu iz Črnenca pri Dravogradu. Včerajšnji dan razprave je potekel s čitanjem obtožnice in zasliševanjem dr. Senčarja. Po prečitani obtožnici je dobil besedo dr. Senčar.

Dr. Senčar je izjavil, da je on res vršil posle zastopnika Ilirske rudarske družbe, zastopnika Konsumnega društva, prisilnega upravitelja, da so pa ti posli združljivi, kar se pa tiče likvidature, to je zakonitega zastopstva Ilirske rudarske družbe, da mu je bil ta posel vsiljen po Flaschbergerju. Sodni poverjenik pa je postal vsoled tega, ker so bili sodni uradniki večinoma na dopustu in so se nje-

mu poverili ti posli. Kupil pa je na javni dražbi gotove objekte radi tega, ker po njegovem mišljenju on to sme storiti, dasi je bil prej sodni poverjenik pri cenitvi nepremičnin Ilirske rudarske družbe.

Ilirske rudarske družbo pa je uničil sam Flaschberger, ker ni znal gospodariti, delavce pa je rešil on (dr. Senčar) na ta način, da so dobili delavci rudnik v roke pod Rudarsko zajednico in da so še ca. tri leta delali.

Razprava je bila prekinjena ob 12.30 in se je nadaljevala ob 16. Nadaljevalo se je zasliševanje dr. Senčarja glede cenitve posestev.

Danes se je vršilo zasliševanje ostalih treh obtožencev, ki vsi zanikajo svojo krivdo. Predvidoma bodo danes zaslišane tudi priče, nakar se prične čitanje aktov. Obravnava bo najbrže končana jutri.

spal, so se mu približali neznani roparji in mu ukradli srebrno uro z veržico, nekaj denarja in drugih predmetov.

Danes prilagamo »VEČERNIKU« položnice. Naročnike prosimo za nakazilo naročnine za september. Zaostankarji naj tudi poravnajo naročnino, ker sicer izgube pravico do nezgodnega zavarovanja naših naročnikov za din 10.000.—. Izplačilo zavarovalnine je odvisno tudi od tega, če je imel naročnik, ki se je ponesrečil, vsaj 14 dni pred nezgodo naročnino v redu poravnano.

UPRAVA »VEČERNIKA«

o Napredovanje v državni službi. V državnem rudniku Zabukovci pri Zalcu je napredoval za rudarskega svetnika 6. skup. inž. Ciril Podkrajšek. Za nižjega nadzorika v 7. pol. skup. je napredoval pomožni skladiščnik Miško Širca v Velenju. Pri okrajnem načelstvu v Celju je napredoval v 4/2 inž. Vsevolod Stefani.

o Pri hmeljski kupčiji — zatšje. Zaradi mednarodne napelosti je nastalo v hmeljski kupčiji v Savinjski dolini zatšje. Kupujejo le manjše količine hmelja po 38—40 dinarjev kg.

ŽIVINOREJSKA RAZSTAVA V SLOVENSKI BISTRICI

Živinorejsko selekcijsko društvo v Slovenski Bistrici bo priredilo 8. septembra na domačem sejnišču zanimivo razstavo mlade živine bele barve. Na to enodnevno razstavo bodo dopuščene mlade živali rodovniškega porekla, dokler se te vodijo v seznamu mlade živine. Telice do starosti 2 let morajo biti bele ali pšenične barve, imeti morajo rumene parklje, roge in smrčke. Najlepša živina bo nagrajena. Prijava živine je do 5. septembra.

3000 LITROV VINA STEKLO PO TLEH

Posestnik Jakob Kosar iz Oseka v Slovenskih goricah je imel veliko smolo. Po noči so njegovo vinsko klet obiskali neznani vlomilci, ki so vdrli v klet in izlili 12 polovnjakov vina po tleh. Posestnik ima okoli 15.000 dinarjev škode.

ROPARJI NAPADLI SPEČEGA STARČKA

Blizu Zupančeve graščine v Marenbercu se je zaradi slabosti onesvestil 75-letni starček Ignac Veber. Ko je starček za-

Maribor

Mariborski pedagoški svet je vodilen

Zanimiv razgovor s srbskim profesorjem g. Mihajlovičem — Initiative za reformo vzgojstva

Prijatelj našega lista nam je poslal poročilo o razgovoru, ki ga je imel z g. Mihajlovičem, profesorjem v Šabcu in znanim srbskim pobornikom za novo šolstvo. Intervju je izzvenel v nekaj zgoščenih, za nas silno važnih misli.

Kaj vas je napotilo k obisku Maribora?

Dva razloga sem imel, da obiščem v počitnicah Maribor: najprej, da se na Pohorju živčno odpočijem in telesno okrepim po preteklem šolskem delu, drugič pa, da pospešim splošno svojo okrepitev tudi z bivanjem med tukajšnjimi prijatelji, vašimi pedagoškimi delavci, učitelji in profesorji, zbranimi okrog učiteljskega pokreta ter Pedagoške centrale.

Vaši splošni vtisi, ki ste jih dobili v Sloveniji?

Vsekakor nisem videl samo Pohorja in užival v njegovem zraku, ampak sem ob ljubeznivosti in gostoljubnosti nekaterih svojih prijateljev Slovencev obiskal tudi še druge kraje v Sloveniji, kakor na primer Šmartno ob Paki, Radeče, Telče, Studence in Tezno pri Mariboru itd. Tako sem videl v Sloveniji poleg lepote in oblikovitosti in njenih barv tudi življenje ljudi na teh tleh, kar sta popolnoma dve stvari, od katerih meče druga čisto senco na prvo. Še več sem izvedel o tem iz statistične slike, ki jo je prikazal na tečaju g. dr. Žgeč o življenjskih razmerah v Halozah in iz slike, ki jo je dal g. Miloš Ledinek v knjigi socialni sredini svojih učencev. V Telčah, prirodno zdravem in prijetnem kraju pa sem izvedel, da so morda vsega tri hiše, v katerih ni tuberkuloze. Samo ob sebi je razumljivo, da ima vse to svoje socialne vzroke, ki jih vi dobro poznate.

Kako ste se znašli v slovenski pedagoški sredini?

Slovenski pedagoški delavci, posebno iz štajerskega dela, so mi bili znani že pred tem mojim prihodom, saj sem se z mnogimi poznal osebno, z nekaterimi pa sem dopisoval. Sedaj sem želel priti z njimi v daljše in bližje stike ter sem radi tega prišel že v začetku julija. Lahko vam odkrito priznam, da predstavljajo pedagoške vrhove Jugoslavije Slovenci in to posebno pedagoški delavci s področja Maribora.

Od kod izvira to vaše mnenje?

To dokazujejo: najboljša vsebina vašega »Popotnika«, prvega jugoslov. pedagoškega časopisa, nadalje mnoga domača pedagoška dela, delovanje in uspehi Pedagoške centrale, v najnovejšem času pa uspešna in važna aktivnost učiteljev pokretašev, ki so jedro vaših pedagog. delavcev. K temu naj dodam še ta vaš zadnji pedagoški tečaj, ki je bil res skrbno pripravljen.

Vaši vtisi s pedagoškega tečaja?

O njegovi potrebnosti in zanimivosti programa je pričal obilen obisk. Po mojem mnenju seveda niso bila vsa predavanja na enaki znanstveni višini in niso imela potrebne praktične vrednosti (namreč v šolskem smislu). Predavanje o angleških šolah in o nekaterih njihovih kulturnih pojavih, je na primer bilo sestavljeno iz samih nekakšnih paradoksov angleške vzgojne sredine, brez prehajanja v družbene pogoje takega stanja. To smatram za znanstveno nezadostno, za večino malo poučenih poslušalcev pa v določenem smislu naravnost škodljivo, kajti ti bi lahko začeli misliti, da obstajajo neke takšne vzgojne in kulturne čudeše, ki so naravnost nerazložljive. Predavatelj (dr. Brumen iz Ljubljane) ali ni vedel, ali ni hotel poglobiti se v vzroke dejstev, ki jih je videl; če bi tega drugim ne razlagal, bi predavatelju kot osebi ne imel ničesar očitati. Ali, tudi jaz sem eden izmed poslušalcev. Zopet drugi predavatelj (dr. Smid iz Ljubljane) je povsem nepotrebno in nerazumljivo podčrtal razliko med evropsko in balkansko znanstveno vrednostjo. Mislim, da je bilo to nepotrebno radi tega, ker on sam ni pokazal — vsaj takšen vtis sem dobil —, v čem naj bi bila ona prva vrednost.

Kaj je po vašem mnenju potrebno za izboljšanje reformnih prizadevanj?

Vaši posamezni šolski delavci prinašajo velike osebne žrtve, da bi dosegli slo-

vensko šolo na dostojno višino. Bilo bi pa potrebno, da jih tudi oblast podpre ter jim z uslanovitvijo poskusne šole v Mariboru omogoči skupno in načrtno delo za svoj razvoj in za razvoj slovenske šole, kateri posvečajo toliko ljubezni. V tem smislu se je izrekel na tečaju tovariš prijatelj g. Šilih, s čigar tozadevno izjavo se popolnoma strinjam. Pri nas imamo poskusne šole; toda kdor pozna v resnici naše pedagoške razmere in delavce, ta ve, da pri tem na žalost niso prišli do izraza naši najpomembnejši praktiki in pisatelji v državi (Vranc, Ledinek, Jurančič, Kontler in drugi), čeprav so to resnični in edini nosilci prave sodobne šolske prakse v Jugoslaviji, ki poznajo in razumejo sodobne pedagoške probleme ter jih v svojih razredih tudi uresničujejo. S pedagoškega stališča je seveda to kaj žalostno stanje.

Maribor ima za poskusno šolo vse pogoje, saj je tu skupina najbolj izgrajenih

pedagoških praktikov, tako v Sloveniji kot v vsej Jugoslaviji.

Kakšne perspektive postavljate na osnovi današnjega stanja za razvoj pedagoških stremeljenj pri nas?

Če ne bodo vaši najboljši učitelji-praktiki in naraščaj, ki gre ter oni, ki še bo šel za njimi, radi prej omenjenega nerazumevanja in zapostavljanja izgubili svoje volje za delo in razvoj, lahko pričakujemo od njihovih sposobnosti in naporov najboljše jugoslovanske pedagoške sado-ve v praksi in v tisku. Ta pričakovanja pa niso omejena zgolj na ožje slovensko področje, ampak se raztezajo na korist celotnega šolstva v Jugoslaviji. Za to pa je potrebno dati tem delavcem uradno odločujočo besedo tu pri vas, kakor tudi v odločevanju o šolskih vprašanih za vso državo.

Toliko za sedaj. Ob letu pa na prijetno svidenje!

ds.

Spomenik prvakinji mariborske drame

ZDRUŽENJE MARIBORSKIH GLEDALIŠKIH IGRALCEV SI JE NADELO NALOGO, POSTAVITI DOSTOJEN SPOMENIK UMRLI PRVAKINJI MARIBORSKE DRAME BERTI BUKSEK-BERGANTOVI

Dne 27. oktobra 1939 bo deset let, kar je doigrala svojo poslednjo vlogo prvakinja mariborske drame Berta Bukšek-Bergantova; umrla je prav ob desetletnici slovenskega Narodnega gledališča v Mariboru. Na povabilo prvega ravnatelja tega zavoda Hinka Nučiča, je prišla leta 1919. v Maribor, kjer je deset let izvrševala z veliko resnobo in ljubeznijo svoje težko umetniško poslanstvo. Svoji likom je znala vdahnuti prepričevalnost resničnega življenja! Prva kreacija Berte Bukšekove v Mariboru, ob otvoritvi slovenskega gledališča je bila starša Vrza v »Tugomeru«, nato so se vrstile: »Hasanaginica«, »Majka Jugovidev«, Helena v »Tajfunu«, Pepina v »Školjki«, gospa Alvingova v »Strahovih«, Jela v »Ekvinociju«, Jokaste v »Kralju Ojdi-pu«, »Marija Stuart« in še nešteto drugih.

SADJE ZA NEMČIJO NA MARIBORSKEM KOLODVORU

Ker je promet z Nemčijo zelo omejen, so ostali na mariborskem in tezenskem kolodvoru tovorni vagoni, napolnjeni s sadjem in drugimi stvarmi, ki so namenjene v Nemčijo. Na kolodvoru je okoli 120 vagonov svežih sliv in mnogo vagonov bolgarskega grozdja. Seveda se bo sadje pokvarilo, če ga Nemci ne bodo kmalu spravili preko meje. Vagoni so popolnoma zatrpali oba naša kolodvora. Nemčija blaga ne more prevzeti, ker ima premalo osebja in vagonov.

m Kontrolor Franc Borko šestdesetletnik. Včeraj je slavil v Murski Soboti 60. letnico in 35-letnico poroke upokojeni železniški kontrolor g. Franc Borko. Rojen pri Sv. Marjeti niže Ptujja je vstopil po dovršeni maturi na gimnaziji v službo Južne železnice in bil zaradi svoje odločne narodne zavednosti dosti prestavljan in zapostavljan. Ob prevratu je bil med prvimi, ki so se stavili v službo generalu Maistru in slovenski vladi ter si pridobil za časa usodnih prevratnih stavk nemških in nemških železničarjev v Mariboru ogromne zasluge za naše osvobodjenje, kar bodo dokazali tudi Maistrovi spomini, ko izidejo. Kot načelnik postaje v Hočah je ustanovil tamkajšnjega Sokola in mu bil več let starosta. V prav tako zavedne Slovence in Jugoslovane je vzgojil vse svoje otroke.

m »Vaški svetniki« v Studencih. V dvorani gasilnega doma vprizorijo člani Kult. društva iz Bistrice veselo kmetsko igro »Vaški svetniki«. Režira in nastopi studenški igravec Jože Mikar.

m 21 carinskih uradnikov je bilo zadnje čase premeščeni iz Maribora. Slovo je bilo kaj težko, saj so bili mnogi cariniki že po 10 in še več let v Mariboru.

m Trpljenje brome matere. Državno tožilstvo je bilo obveščeno o neznosnem trpljenju 62letne brome Terezije Repulskove iz Ščavnice, ki je živel zadnje čase pri svojem sinu. Bolna in mrtvo-udna starica je morala ležati v odprti kolarnici na vozu, kjer je bilo malo ovsene slame. Edini prijatelj ji je bil domač pes, ki je bil priklenjen v istem prostoru.

Ne pozabi naročnine!

Na mestnem pokopališču na Pobrežju sanja večer sen usvariteljica vseh teh nepozabnih likov in le majhna plošča naznačuje njeno zadnje počivališče.

Mariborska sekcija »Združenja gledaliških igralcev« si je nadela nalogo, da ob dvajsetletnici slovenskega gledališča v Mariboru in ob desetletnici njene smrti postavi svoji tovarišici dostojen spomenik. Zato se obrača na vsa narodna in kulturna društva, na vse rodoljube in prijatelje naše Talije, da jo pri tem delu podpro.

Prosimo, da prispevke v ta velik namen pošljete po položn. Posojilnici v Mariboru, Narodni dom, čekovni račun 10.502, ali pa naravnost na sekcijo »Združenja gledaliških igralcev« v Mariboru, Narodno gledališče. Imena darovalcev bodo objavljena v dnevnem časopisu.

m Jazbinska so izročili sodišču. Po temeljitih zaslišanju Roganovega pajdaša čevljarja Jazbinskega, ki je izpovedal mnogo važnih stvari o delovanju roparske tolpe, so moža izročili sodišču.

m Nemški vlaki, zlasti brzi, ki še opravljajo mednarodni promet, imajo zadnje dni velikanske zamude. Dveurne zamude teh vlakov so sedaj že vsakdanje.

m Vpisovanje v šolo Glasbene Matice je 1. in 2. sept. od 8.—12. in od 15.—18. ure v Sok. domu na Aleksandrovi cesti. Pouk prične v ponedeljek 4. sept. Poučujemo: solopetje, violino, klavir, čelo, kontrabas, teorijo, harmonijo, komorno glasbo, orkest. igro, mladinsko petje. Za ljudsko šol. otroke pa obstaja pripravljani tečaj, kot priprava za pouk na glasbilih.

m Današnji trg je bil zelo dobro založen. Mnogo je povpraševanja po gobah, ki jih je vedno več na trgu. Tudi drobne kumarice gredo dobro v denar kjer jih gospodinjje potrebujejo za vlaganje. Na sadnem trgu prevladujejo slive in grozdje. Sliv je po 40 do 50 za dinar, grozdje pa je po 6 dinarjev kilogram.

m Prometne nesreče. Na križišču Kopališke ulice in Ulice kneza Kocelja se skoraj dnevno dogajajo prometne nesreče. Včeraj sta tam trčila motociklist in kolesar, malo kasneje pa motociklist in avtomobil. Poškodovan ni bil nihče, le vozila so utrpela škodo.

m Pijani kolesar je na vogalu Pobreške ceste in Kralja Petra trga povozil viničarja Ivana Zmavca iz Spodnjega Dola pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Mož je dobil hude poškodbe po celem telesu.

m Prijet avtomobilski tat. Na Grajskem trgu je stražnik prijel 18letnega Rudolfa Klementiča, ki je že dolgo zasledovan. Pri njem so našli avtomobilski zemljevid, uro za merjenje zračnega pritiska in očala, kar je ukradel iz avtomobila podporočnika Franca Lukeža iz Zagreba.

m Tatvina na Hutterjevi stavbi. Ponoči je nekdo s Hutterjeve stavbe v Aškerčevi ulici ukradel 7 vodovodnih cevi in svinčene palice. Škode je nad 1000 dinarjev.

m Zopet tatvina kolesa. Trgovskemu vajencu Maksu Kranjcu je neznanec odpeljal izpred neke trgovine v Frankopanovi ulici žensko kolo »Puch«, ki ima evidenčno številko 125.919.

m Požar je uničil gospodarsko poslopje posestnika Antona Horvata na Ročici pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Škode je okoli 12.000 dinarjev.

m Nasični krušni oče. Ko je bil 3letni nezakonski sinček Stanko Zobec na Hokej Pohorju sam doma s krušnim očetom, ga je ta s tako silo udaril, da je padel in si zlomil levo roko. Otrok so prepeljali v bolnišnico.

m Ukradena dinamo svetilka. Zeleniškemu mizarju Konradu Muršaku je neznanec ukradel s kolesa, ki ga je shranil v veži na Koroški cesti 41, 200 dinarjev vredno dinamo luč.

m Ženski sta ga okradli. Delavec Konrad K., ki je uslužben pri nekem tukajšnjem podjetniku, je nosil gospodarjev denar. Med potjo sta ga dve ženski zvalili v gostilno, kjer sta mu ukradli ves denar. Sedaj je K. izgubil službo, gospodar pa denar.

m Čigavo je kolo? Neki dijak je na Aleksandrovi cesti 31 našel moško kolo »Adler« z evidenčno številko 25337. Lastnik naj se zgleda na policiji.

m Karambol med kolesarjem in tovornim vozom se je pripetil včeraj popoldne na križišču Cvetlične in Marijine ulice. Na srečo ni bilo nič hudega. Kriv je bil voz, ki je zapeljal v Cvetlično na levi strani. Voznik in njegov spremljevalca bila namreč tako zatopljena v svoj »Večernik«, da nista pazila, pa sta konja po svoje zavila okoli vogala.

m Obvestilo. Od 1. septembra (v pekel) dalje pričinja za mariborske trgovine pet normalni delovni čas in sicer: popoldne od 7³⁰ do 12 ure in popoldne od 14. (2 ure) do 18³⁰ (6³⁰) ure.

m Združenje trgovcev za mesto Maribor pet redno ordinira.

m Dr. Marinič Franc, Koroševa 26 v pet redno ordinira.

m Mala Nedelja. Velika sokolska igra-bola bo v nedeljo, 3. sept. ob 3. uri.

m Ljudska veselica, ples, ob vsakem vromenu.

m Ga. dr. Klara Kukovec zopet ordinira.

m Kino kavarna — Kino bar. Skrbni jih prinaša vsakdanost, težav, ki jih prinaša Vaš poklic, bojazni, kaj nam prinese bodočnost, se znebite pri nas. Prvorazna glasba, odlične pijače in jedade, veliki mestni variete. Zamorec Sambo in njegova hčerka Lilo samo še par dni!

m Zlato po zvišani ceni kupuje J. Janko, urar - draguljar Maribor, Jurčičeva ul. 8.

m Nočna lekarniška služba (od 26. t. m. do vključno 1. septembra): lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

m Grajski kino. Samo vključno četrtka »Heidi«. — Petek 1. sept. otvoritev sezone, »Maria Antoinette«.

m Esplanade kino. Samo sredo in četrtak »Zapor brez rešete«, odlični francoski velifilm. Petek otvoritev nove sezone.

m Union kino »Kapitan Molnar«, film iz pomorskega življenja poln romantike. Harry Baur, Albert Prejan.

Radio

Četrtak, 31. avgusta
Ljubljana: 12. Citre (plošče); 13.20 Koncert RO; 19.30 Deset minut zabave; 19.40 Narodna ura; 20. Plošče; 20.10 Predavanje; 20.30 Dueti, 21.15 Reprodukcijski simfonični koncerta; 22.15 Vedra glasba RO. — Zagreb: 17.15 Koncert radio-kvarteta. — Beograd: 12. Narodne pesmi ob spremljavi RO; 13.10 Koncert RO; 13.40 Zahvalni koncert RO; 21. Narodne pesmi ob spremljavi tamburaškega orkestra. — Sofija: 11.45 Opoldanski koncert; 12.45 Vokalni in instrumentalni soli; 21.40 Vedra in plesna glasba. — Praga: 23. Izvlečki iz Novakove opere; 17.25 Melodije čeških skladateljev; 17.45 Klavirski koncert. — Dunaj: 21. Italijanske ljudske pesmi in serenade. — München: 20.15 Lehaje-va opera »Vesela vdovica«. — London Regional: 20. Simfonični koncert s petjem. — Varšava 23.15 Koncert poljske komorne glasbe. — Dunaj: 22.30 Ljudski in zabavni koncert.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Dne 28. t. m. so bili izžrebani sledeči večji dobitki:

Din 100.000.—:	98448
Din 50.000.—:	88538
Din 40.000.—:	24299
Din 30.000.—:	73365
Din 24.000.—:	29053 42436
Din 20.000.—:	19837 91805
Din 16.000.—:	86312
Din 12.000.—:	12454 63745 72741 76524 77161 92031
Din 10.000.—:	8047 23560 34641 59923 63406 70920 75420
Din 8.000.—:	20283 22246 37277 46486 59090 66449 70990
Din 6.000.—:	93050 95309 97232
Din 5.000.—:	8069 24296 39685 42273 50505 54609 63550
Din 4.000.—:	72728 83693 86273
Din 3.000.—:	2512 33454 37933 42215 46415 46830 48150
Din 2.000.—:	48352 57322 59467 62642 66188 71400 72293
Din 1.000.—:	83016 85054 85980 93107 93349 95541 95740
Din 500.—:	7731 9453 13753 20595 21612 24380 24530
Din 250.—:	34898 41835 42976 43831 50449 53232 54238
Din 100.—:	56531 63574 66006 66789 68521 69589 73239
Din 50.—:	74504 78164 81807 87880 89649 92593 95329
Din 25.—:	99682

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 2.

Kultura

Ob 350-letnici smrti Jurija Dalmatina

Utrti poteče 350 let, kar je — star komaj 42 let — umrl v Ljubljani naš znameniti reformator, za Primožem Trubarjem največji slovenski protestantski pisatelj Jurij Dalmatin. Rojen je bil v Krškem ob Savi leta 1547, in učitelj ter vzgojitelj mu je bil znameniti slovenist Adam Bohorič. Ta ga je tudi priporočil Primožu Trubarju in kranjskim deželnim stanovom, da so ga poslali na univerzo v Tübingen v Nemčijo, kjer je studiral filozofijo in teologijo ter postal protestantski duhovnik. Ko se je l. 1572. vrnil iz Nemčije v Ljubljano, je postal pridigar in nadzornik stanovske šole ter pozneje pastor v Škocijanu, kjer je pa imel dejansko ves čas namestnika, dočim se je sam posvečal slovenski protestantski literaturi. Dne 31. avgusta leta 1589. je umrl v Ljubljani med deli in največjega razmaha.

Jurij Dalmatin se je pridružil starejšim slovenskim protestantskim pisateljem že kot dijak in si naložil veliko, za tedanje čase skoraj brezupno nalogo, prevesti v slovenščino celotno Sveto pismo, in to ne glede na to, da je Novi testament prevedel že poprej Primož Trubar. Ob vrnitvi iz Nemčije je prinesel v Ljubljano prevedenih 5 Mojzesovih knjig, prvič se je pa pojavil v javnosti že z drugo izdajo Trubarjeve pesmarice, v kateri je objavil pesem proti Turkom, ter pozneje s svojimi prispevki pri »Treh duhovskih pesmih«. L. 1575. je izdal prevod knjige »Jezus Sirah«, ki je bila prvo v Ljubljani tiskano slovensko delo. Natisnila jo je tedaj ustanovljena Mandelčeva tiskarna. — Leta pozneje je izdal »Pasijon« in nato še celo vrsto drugih knjig, pesmi itd. Med tem je nadaljeval prevajanje celotnega Svetega pisma in prevod po desetih letih, l. 1578., tudi res dovršil. Toda nasprotnikom protestantizma se je medtem posrečilo tiskarnarja Mandelca izgnati iz Ljubljane, in Jurij Dalmatin je bil prisiljen zateči se znova v Nemčijo, kjer je bilo prvo celotno slovensko Sveto pismo dne 9. novembra l. 1883. tudi res dotiskano v Seitzchevi tiskarni v Wittenbergu. Naklada je znašala 1500 izvodov in je bila razposlana v dveh naslednjih letih tajno v sodih na tedanje Kranjsko, Koroško, Štajersko in Primorsko. Pod naslovom »Biblija, tu je, vse svetu pisnu« je postala ta znamenita Dalmatinova knjiga za celih 200 let temeljna podlaga za vso književno slovenščino ter izhodišče za sploh ves poznejši bogati razvoj našega jezika.

Delo, ki ga je opravil Jurij Dalmatin s svojimi knjigami, v prvi vrsti s prevodom celotnega Svetega pisma, je bilo krona stavbe, katero je pričel graditi poprej veliki Primož Trubar. Dalmatin je bil tudi tisti, ki je v praksi uveljavil jezikovne reforme Sebastijana Krelja in dal tako književni slovenščini temeljno obliko za vse poznejše čase. Sam prevod Svetega pisma je bil izredno delo. Če odštejemo germanizme, ki se jih pa tedaj noben slovenski pisatelj ni mogel iznebiti, pred-

stavlja jezikovno umetnino, ki je dolgo nihče ni prekosil. Dalmatin je imel jezik popolnoma v oblasti in še dandanes moramo občudovati bogastvo njegovega izraza ter preprost, a izklesan in gladek slog. Bil pa je tudi globoko prežet z domovinsko ljubeznijo, ki se nam razodeva povsod, kjer govori o slovenskem jeziku, Slovencih in Slovanih. Kot visoko izobražen mož in znanstvenik je mnogo presegal svoje vrstnike, nam je pa kot suhoparen dogmatik dandanes že bolj odmaknjen, kakor zgovorni in šegavi Primož Trubar.

Slovensko protestantsko literaturo je zadela za časa protireformacije žalostna usoda, da je bila skoraj do zadnjega zatrita in iztrebljena, a Dalmatinov prevod Svetega pisma se je vendar — edini med vsemi knjigami — ohranil in obranil uničenja: katoliška cerkev ga je namreč dovolila v uporabo tudi svojim slovenskim duhovnikom, le protestantski dodatki in komentarji so se morali prelepiti ali prečrtati. Tako se je ohranilo še vse do dandanes v več izvodih, ki so znamenita dragocenost in je temu primerna tudi njihova cena, ki se giblje stalno iznad 20.000 din. Tako Dalmatinovo veliko življenjsko delo ni bilo nikoli uničeno, in njegov ogromni pomen za slovenski književni jezik ter sploh slovensko slovstvo nikoli ne bo pozabljen. Poleg Primoža Trubarja bo ostal Jurij Dalmatin vedno eden največjih slovenskih mož vseh časov in bi zato zaslužil, da bi 350-letnico njegove smrti proslavili na najvidnejši način. S tem bi lahko pokazali tudi tujemu svetu, da se slovenska književnost lahko ozira na ponosno tradicijo dolgih stoletij in so njeni temelji celo starejši, kakor temelji književnosti marsikaterega drugega evropskega naroda.

k Slovensko delo v beograjski drami. V Beogradu bodo letos vprizorili izmed slovenskih del gledališko delo Jožeta Kranjca »Direktorja Čampo«.

k Usoda likovnih umetnikov v Nemčiji. V Nemčiji morajo biti vsi slikarji in kiparji organizirani pri Zbornici za likovno umetnost. Tajnik te zbornice je pa te dni izjavil, da velika večina nemških umetnikov ne zasluži niti za življenje potrebne minimuma in je zato navezana na razne podpore. Toda nova Nemčija potrebuje delovnih ljudi, ki so produktivni in koristni, zato bodo vsi manj nadarjeni slikarji in kiparji, ki se niso mogli uveljaviti, dobili zaposlitev v drugih poklicih in se jim bodo podpore ukinile. Vprašanje je le, kako bodo presojali, kdo »se ni mogel uveljaviti« in po kakšnem kriteriju? Znano je namreč, da je v Nemčiji sedaj tudi likovna umetnost totalizirana; upoštevana je le uradna smer, a o njej so mnenja celo v rajhu samem zelo deljena, dočim jo v ostalem svetu zavračajo.

Sport

Mednarodno teniško prvenstvo dravske banovine

Komaj se je zaključil veliki teniški turnir ISSK Maribor, že bomo imeli drugo tako zanimivo teniško tekmovalje.

SK Rapid bo priredil v dneh od 8. do 10. septembra 1939 mednarodni teniški turnir za prvenstvo dravske banovine. Sporred obsega 6 disciplin: gospodje posamezno in v dvojce, dame posamezno, mešani pari, tolažilni turnir ter seniorji posamezno (za igralce, ki so dovršili 35. leto). Igralo se bo po pravilih JTS na igriščih SK Rapida od 8. do mraka, sodelujejo pa lahko amaterji, ki imajo po določitih

FILT startno pravico na mednarodnih turnirjih. Prijave je treba poslati do 8. sept. ob 15. na naslov Karel Hitzel, Maribor, Vinarska 27, prijavnina pa se plača pred prvim nastopom. Zunanji udeleženci turnirja morajo biti na igrišču najkasneje 8. IX. ob 15. Vsi igralci morajo biti na zahtevo vodstva turnirja na razpolago kot sodniki. Zrebanje bo 7. sept. Trije prvo plasirani v vsaki konkurenci bodo prejeli nagrade v obliki plaket. Odločilne igre gospodov se bodo igrale „best of five“.

Nadan Albaneže v Banjaluki

V Banjaluki je bil v nedeljo zaključen velik teniški turnir, na katerem si je priboril tudi klubski prvak ISSK Maribora Nadan Albaneže dve lepi nagradi. V igri posamezno je porazil znanega Koželuha s 6:4, 2:6, 6:0 in popreje stroka s 6:2, 6:1. Izpadel je šele v semifinalu proti Sariču, kateremu je nudil s 6:4, 6:4 hud odpor. V igri v dvojce je s Krstičem iz Zagreba takisto prišel v semifinale in s tem dosegel še eno tretjo nagrado. Podlegla sta šele zmagovitemu paru Friedrich-Koželuh s 3:6, 2:6. Prvak v singlu je postal Friedrich z zmago 6:3, 7:5, 6:3 nad Saričem.

Železničar — Mura tudi v tenisu

Poleg nogometne prvenstvene tekme Mura—Železničar v Murski Soboti se bosta v nedeljo v prijateljskem dvoboju srečali tudi teniški ružini obeh klubov. Trenutno še ni gotovo, ali bo srečanje v Mariboru ali v Murski Soboti, z ozirom na nogometno tekmo pa se pričakuje, da bo tudi teniški turnir dopoldne v Murski Soboti.

PRESENEČENJE V BRATISLAVI

Slovaška nogometna reprezentanca je v Bratislavi zaslužno premagala nemško enajstorico z 2:0 (1:0). Sodil je Beograjecan Popović.

REZULTATI PLAVALNE LIGE

Ligaško tekmovalje za plavalno državno prvenstvo je končano. Sodelovali so po odpovedi Ilirije le Jadran, Jug in Victoria.

V plavanju je prvak Victoria (Sušak) z 259,5 točk, 2. Jug (Dubrovnik) z 218 točkami, 3. Jadran (Split) s 170,5 točke. Tablica v waterpolu:

Jadran	4	2	1	1	8	7	5
Jug	4	2	0	2	9	7	4
Victoria	4	2	0	2	6	9	4

s Plavalni dvoboj Jug—UTE (Budimpešta) v Dubrovniku se je končal z zmago Juge v razmerju 42:29 točkam. V waterpolu je dosegel vsako moštvo po eno zmago z rezultatom 3:2.

s Upravni odbor JNS-a je sklical za sinoči v Beogradu sejo odbora in predstavnikov vseh podvez, da se sporazumno pripravi teren za rešitev, ki bo zadovoljila oba tabora v našem nogometu.

s Omladinski troboj Ilirija—Celje—Železničar bo v Celju na Glaziji 3. sept. Na sporedu je: 100 m, 400 m, 1500 m, 3000 m, skok v daljino, višino in ob palici, krogla, disk, kopje in stafeta 4×100 m. Vsak klub bo postavil v vsaki disciplini po dva atleta.

s Menzel je premagal Henkla v finalu na mednarodnem teniškem turnirju v Pyrmontu s 6:3, 7:5, 1:6, 6:1. Igra gospodov v dvojce Henkel-Metaxa : Drobny-Cernik (oba Ceha) je bila v prvem setu pri stanju 11:11 prekinjena. V damskem singlu sta prišli v finale Nemka Schneider-Peitzova ter Danka Sperlingova.

MINIMALNI REZULTATI ZA UDELEŽBO NA XII. OLIMPIADI

„Atletika“ službeni list JAS objavlja v zadnji številki minimalne rezultate, ki jih morajo doseči naši atleti, da bi prišli v pošte pri sestavi jugoslovanske reprezentance na XII. olimpiadi. Predpisane mere so rezultati dvanajstega atleta v posameznih disciplinah na berlinski olimpiadi. Atleti, ki bi radi dosegli olimpijsko čast, jih morajo doseči vsaj dva meseca pred začetkom olimpiade. Predpisani rezultati so sledeči:

100 m: 10,7, 200 m: 22,1, 400 m: 49,3, 800 m: 1:55,7, 1500 m: 4:00,6, 5000 m: 15:12,0, 10.000 m: 32:01,0, 4×100 m: 24,4, 4×400 m: 3:22,0, 110 m zapreke: 15,3, 400 m zapreke: 54,8, maratonski tek: 42,4, 4×400 m: 3:22,0, 110 m zapreke: km hoja: 44,8:47, skok v višino: 1,85, skok v daljino: 7,26, skok ob palici: 4,00, troskok: 14,60, krogla: 14,63, disk: 44,56, kopje: 61,15, kladivo: 49,28, desetboj: 6,395 točk.

s Za dirkališčne dirke, ki bodo v nedeljo ob 14.30 na stadionu SK Železničarja v izvedbi MKP ter SK Železničarja, vlada veliko zanimanje. Doslej se je prijavilo lepo število kolesarjev v vseh razpisanih skupinah, začeli so tudi že s treningom na progi.

s Balkaniada bo letos od 1. do 10. oktobra v Atenah. Naša reprezentanca je že določena. Odpotovala bo 27. sept.

s Evropsko veslaško prvenstvo v Amsterdamu je radi mednarodnega političnega položaja preloženo. Naši veslači sploh niso odpotovali.

s Ferencvaros bo v soboto igral v Beogradu proti naši državni reprezentanci, v nedeljo pa proti kombiniranemu moštvu BSK-Jugoslavija.

s Tallin: Litva—Estonska 1:0 (0:0).

Šah

s Šahovski odsek SK Železničarja priredi v četrtek 31. t. m. brzoturnir ob 20. uri v klubskih prostorih na Stadionu na Tržaški cesti. Poleg članstva vabi odsek k udeležbi tudi druge šahiste.

s Match Italija—Svica. V Benetkah bo v prihodnjih dneh revanšni match med Italijo in Svico. Prvi match je, kot smo poročali, Italija izgubila. Italija bo sedaj postavila svoje najboljše mojstre: Monticellija, Castaldija, Napolitana, Staldija, Nestlerja in Rossellija.

s V Moravski Ostravi je bil pravkar zaključen turnir za prvenstvo moravsko-šleske šahovske zveze. Naslov prvaka je sicer osvojil Pražan Hromádka, ker pa je sodeloval le kot gost, je naslov pripadel A. Liški.

s V angleškem kopališču Bath bo od 9. do 16. sept. mednarodni turnir s sledečimi udeleženci: Flohr, List, König, Podhorcer, Snosko-Borowski in Mieses ter še 6 angleških mojstrov, katerih lista pa še ni definitivno določena.

H. de Vere-Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

2

Oba moža sta stopila k neki odprtini in gledala čez rdeče žareče morje proti obali.

»Tu je,« pravi Magnus. »Pred sedmimi leti sem bil zraven, ko smo polagali kam talen zadaj so temi griči ležijo vasi, in spodaj na obali je vas, kjer opravljajo moški vsa ženska dela, in ženske vsa moška dela.« Nagnil se je naprej in pljunil skozi odprtino v morje.

Tretji, Helgi Olssen, prav tako Islandec, se jima je pridružil, kajti po končanem opravku tenutno ni imel kaj početi.

»Možje ostajajo doma, pazijo na otroke, kuhajo in perejo, ženske pa skrbijo za ribolov; največ se potapljajo za školjčnicami. Najlepše in najkrepkeje žene, ki sem jih kdaj videl. In če se može grdo obnašajo, jih dobijo po butici in po zadnjici.« je poročal Magnus.

»Pripoveduj to svoji babici!« Magnus se je razvnel.

»Pri moji veri! Kaj misliš, da lahko človek tako zgodbo kar iz trte izvije? —

Prav nič več pameti nimaš kakor slank. Videl sem jih sam, in pravim ti, drugačne so kakor vse druge babnice.«

»Zale deklice, praviš?« je rahlo vrzel vmes Ericsson in vzplamtel.

»Pri moji veri, zale so!«

»Na suho pojdem,« izjavi Ericsson.

»Samo pazi se, da te ne pretepejo,« ga je svaril Helgi Olssen.

»Narobe; prvo, ki jo srečam, položim čez koleno, da, da. Staviva!«

»Takoj!« odvrne Helgi Olssen. »Stavim s teboj, in sicer za funt tobaka in par novih škornjev — najboljših, ki jih je mogoče kupiti v Reykjaviku.«

»Drži!« pravi Ericsson.

Magnus se je posmehljivo pačil. Ericssonov prijetni obraz, njegova postavna zunanost in njegova sreča pri ženskah je bila Magnusu že nekdanj trn v oči.

»Saj ne boš dobil dovoljenja; vsekakor pa ne prej, dokler ne pridemo v Nagasaki,« je menil.

Mlad elektrik je prišel iz merilne sobe, splezal k mostiču in nekaj javil kapitanu.

Potem je bil poklican na most Briem, in kabelski delavci, ki so dogodek opazovali, so ugaibali, kaj se je neki zgodilo. Kmalu je Briemov doneči glas pojasnil:

»Pripravite bojo za kabel in čoln, kakor vse ostalo potrebno. Nekaj ni v redu, našli smo napako. Halo! Ericsson! Vzemite štiri svoje ljudi in pridite z njimi v čoln.

Veslači so že sedeli v čolnu. Vstopili so Ericsson in njegovi ljudje, za njimi je prišel Briem in sedel v kot, in čoln, viseč na žerjavu, se je rahlo pogreznil v globino na vodno površino.

Naslednji hip so se namerili proti bregu. V Tonkingu niso bili šli na suho; dolgo že niso položili noge na trdna tla, in klepetali in smejali so se kakor otroci.

Blizali so se obali; veliki jastrebi so jim prileteli nasproti, kakor da bi jih hoteli pozdraviti, jadrali in krožili so v globoki modrini nad njimi in polnili ozračje s tožečimi kriki — haan, haan, haan! Zaslišali so tudi udarjanje valov ob obalo, in Ericsson, ki je sedel poleg Briema, se je čudil čudnim oblikam obalne kopnine.

Predvsem pa je pritegnila njegov pogled množica ljudi na bregu. Japonski telegrafisti uradniki in preprosti domačini, ki so drli skupaj pri vsakem prihodu ka-

kega parnika. Žensk ni mogel Ericsson nikjer odkriti — sicer pa tudi ni utegnil, ozirati se po njih. Pristajanje ga je povsem zaposlilo.

Ta človek, ki se ni ničesar na svetu bal, je čutil samo en edin strah, ki se je stopnjeval skoro v bojazen — pred penami morja. Ko je bil otrok, je trpel na zlih sanjah, kakor jih imajo pogosto otroci, in nekoč je sanjal, da so se pene spremenile v belega žrebca, ki je planil nanj in ga poteptal. In ta sen ga je preganjal skozi vse življenje, pojavljajoč se od časa do časa, skoro vedno kot znanilec neke nesreče.

Ko je čoln pristal, so poskakali može skoro do pasu v vodo in zavlekli čoln na breg. Telegrafski uradniki in domačini so obkrožili prišlece. Telegrafisti so govorili francoski, in Briem se je začel takoj posvetovati z njimi o delu.

Kakih deset metrov od obale proč je stala skupina žena, ki so se od navadnih Japonk tako razlikovale, kakor se razlikuje angleška bukev od pokvečenega japonskega bora. Velike za svojo raso, mične zagorele in zdrave stojijo tu opazujejo tuje mornarje in se očitno nad njimi zabavajo.

(Dalje jutri.)

Zanimivosti

Racija na ploveče igralnice

Državno odvetništvo in policija v Los Angelesu sta podvzeli veliko akcijo na ladjeve »slovečih igralnice«, ki se je usidrilo izven teritorialnih voda Los Angelesa. Oblasiti so zasegle tri ladje in zaprle gospodarje igralnic, na četrti ladji »Rexu« jim pa ni uspelo in so morale bežati. Ko je namreč stražnik iz policijskega čolna vrgel lestev na krov ladje in so se stražniki povzpeli na palubo, jih je pričakala ladijska posadka in nagnala nazaj v čoln. Mornarji so policaje obrizgali s cevni mrzle vode. Začela so se ra-

diotelegrafska pogajanja. Policijske straže so se povečale na 250 mož, posadka je spoznala, da je vsak nadaljnji odpor odveč. Na ladji so našli 600 igralcev.

Ladijske igralnice so bile zasidrane tri milje od obale in so vsak večer pošiljale čolne v pristanišče. Gostje so prihajali na ladje, igrali in večkrat uganjali tudi orgije pozno v noč. Pred dnevi je plovečim igralnicam poslalo državno tožilstvo Los Angelesa ultimatum, in ker se lastniki niso ozirali na to, so bile odrejene navedene radikalne mere.

Kandidatka na prestol Grenlanda

Leta 1940. bo potekla pogodba personalne unije med Islandom in Dansko. Najbrž ne bo več podaljšana, ker si Islandčani pridržujejo pravico, da si sami izberejo kralja in menijo, ponuditi krono kakemu članu angleške kraljevske hiše. Islandska trgovina je že danes bolj usmerjena k Angliji kakor na Dansko in od Velike Britanije pričakuje, da jih bo znala bolje ščititi kakor mala Danska pred eventualnimi sovražniki.

Obenem z Islandom bo postalo aktualno tudi vprašanje Grenlanda. Island kakor Danska imata na ta veliki polotok enake pravice. No, vodja grenlandskega prebivalstva, edini Eskim z doktorskim izpitom, dr. Kilemose pravi, da hočejo ostati neodvisni. V njihovi domovini so zadnje čase odkrili mnogo rud in tako hočejo Grenlandci, da bodo sami vladali svoji deželi.

Za grenlandski prestol se je pa že javila kandidatka. Je to Francozinja Olga d'Hericourt, ki pravi, da je zadnja potomka prvega in edinega grenlandskega kralja Erika Rdečega, ki je 982 došel z islandskim ladjevem na Grenland in ga osvojil. Njegovemu sinu pripisujejo odkritje Amerike in v New Yorku so to tudi poznali, ko so nedavno odkrili spomenik drznim Normanom.

Drugi sin Erika Rdečega, Raude Thorjurif, je nasledil očeta, mlajši njegov sin Erikur je pa krenil v Evropo in stopil v službo Viljema Osvojitelja. Spremljajoč svojega gospodarja na Angleško je dobil za plačilo majhno posestvo blizu Le Havrea. Z ženitvijo si je pridobil še eno posestvo blizu Belforta, ki ga je nazval po svojem imenu skrajšano Hericourt.

Potomci Hericourtov se večkrat spominjajo v francoski zgodovini. Eden teh je sklenil s kraljem Šoa v Abesiniji dogovor in ustanovil kolonijo Džibuti. Omenjena markiza je njegova hči, zadnja potomka, ki terjaja zdaj pravico svojih pradedov zase.

NAJSREČNEJŠA DRŽAVICA V EVROPI je bojda kneževina Lichtenstein. Šteje 11.000 prebivalcev in leži med Tirolsko in Švico. Brzovlaki prevozijo ozemlje male države v 5 minutah. Glavno mesto šteje nekaj nad tisoč prebivalcev. Državne blaginje izkazujejo presežek dohodkov nad izdatki. Davki so nizki, kar je privabilo v državo več velikih gospodarskih družb, ki imajo tod svoj sedež. Država zasluži tudi s svojimi poštnimi znamkami, ki so za nabiralce znamk prava redkost. V diplomatskem svetu zastopa kneževino Švica.

MODERNA PAST ZA MUHE

Na njujorški svetovni razstavi kažejo stroj, ki mu na svetu menda ni para. Ni posebno velik in tudi ne drag, a zanimiv. Ima pripravo, ki vsrkava zrak ter priteguje vse male, v zraku leteče predmete. Stroj je namenjen muham, ki se modernega zmaya ne bodo več ubranile. Vse na stroju — barva, vonj in brzeči zrak — jih bo mikalo v bližino na neznatno nakovalce, kjer bodo padale kot žrtve najmodernejših tehnik. Tvrdka, ki je stroj razstavila, je poskrbela za to, da bo imela pred očmi obiskovalcev razstave vedno dovolj muh na razpolago, za bodočnost pa prerokuje, da bodo njeni stroji »razmušili« cela mesta in bodo muhe postale redkost.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, preklci, dopisovanja in ženskovnanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v listu skupaj z naročilom ali na poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismeno odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din

Razno

Kava
»KAVALIR«
se odlikuje po okusu in aromi. »Kavalir«, Gosposka 28.
8152—1

Prima
ESTRAGON-KIS
za vlaganje kumar, kakor najboljše olivno in bučno olje
Specialno olje za želodčno bole. »Kavalir«, Gosposka 28
8154—1

NOGAVICE — PLETENINE

volno za strojna in ročna dela, konjske koce, posteljne odelje, platno - perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26.
7888—1

LEPA OREHOVA JEDERCA IN MED

dobavi najceneje Medarna Ljubljana, Židovska ul. 6.
7710—1

ŠOLSKE

torbice in nahrbtniki v veliki izbiri priporočila Kravos, Aleksandrova 13.
7933—1

ZA SLIKARSKO IN PLESKARSKO DELO se priporočila po najnižjih cenah Juterschnik Jurij, Jerovškova 34.
7891—1

DOBRO GODBO. »TRIO« stalno, išče gostilna Kren (Klemenčak), Pobrežje.
8175—1

ŠOLSKE TORBICE
aktivke, nahrbtniki, velika izbira pri M. Sterbal, Meljska 2 — Trg svobode 6.
8114—1

URADNIKI ALI UČITELJI se sprejmejo na dobro domačo hrano. Vprašati: Razlagova 24-II. levo.
8181—1

PREPROGE
iz jute, kokosi, sisal, volna, Smyrna, Persija naiceneje pri »Obnova« F. Novak, Jurčičeva 6. Glavni trg 1.
8182—1

ZA ŠOLSKO MLADINO nogavice, jopice, puloverje iz lastne delavnice. Nahrtniki od din 9.50 navzgor. pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24.
8187—1

Posesi

HIŠA
z velikim vrtom se proda. Zg. Radvanje. Vpraša se v trgovini Voderm. Hoče pri Mariboru.
8189—2

Prodaj

2 ŠTEDILNIKA
in kanarčke prodam. Vprašati Frankopanova 35. čevlj. de lavnica.
8156—4

RADIOAPARAT
»Schaub 40«, najnovejša konstrukcija, zaradi selitve za po lovično ceno. Jurič, Melje, Kraljeviča Marka 13.
8168—4

Stanovanje

SOBA, KUHINJA
se odda takoj. Ipavčeva ul. 9. Pobrežje.
8167—5

STANOVANJE
soba in kuhinjo, podstrešje se odda mali družini, cepa din 180.—. Studenci, Cankarjeva ul. 7.
8158—5

SONČNO STANOVANJE
soba in kuhinja, se odda. Pobrežje, Gajeva 11 (pri šoli).
8170—5

DVOJNO STANOVANJE
oddam takoj. Vojašniška ulica 5.
8188—5

Soba odda

Odda se
SONČNA SOBA
s posebnim vvhodom v bližini artilerijske kasarne. Metelkova ul. 53. pritličje.
8157—7

SPREJMEM DIJAKINJO
na stanovanje in hrano. Widenrainerjeva 16. pritličje. 2.
8160—7

Lepo opremljena, sončna in parketirana

SOBA
se pri vdovi odda. Primorska ul. 10.
8165—7

Boljša družina sprejme
DVA DIJAKA
na stanovanje in hrano. Strog nadzor in pomoč pri učenju. Naslov v upravi.
8171—7

Lepa
OPREMLJENA SOBA
se odda. Koseskega l. 37.
8177—7

SOBA
na dvorišču, lepa, zračna, prazna, se takoj odda v Mariboru, Stritarjeva 17.
8178—7

OPREMLJENA SOBA
za gospodično ali dijakinjo z oskrbo ali brez se odda. Koroščkova 22-I. desno.
8179—7

Oglašujte!

VELIKA PRAZNA SOBA
se odda. Ruška c. 3-I. desno.
8159—7

PRAZNA SOBA
sončna, prostorna se odda s l. sept. Vpraša se v Razlagovi ul. 25-I. desno.
8183—7

ENA ALI DVE DIJAKINJI
se sprejmeta v celo oskrbo. Smoletova 8-I. levo.
8185—7

Oddam čisto
OPREMLJENO SOBO
brez hrane. Jerovškova 42.
8191—7

GOSPODIČNA ali DIJAKINJA
se sprejme na hrano in stanovanje. Tyrševa ul. 14-II. desno.
8193—7

SONČNA SOBA
z dvema posteljama ob parku se odda s septembrom. Vhod s stopnic. Vrazova ul. 9-III. desno.
8194—7

Soba išče

STANOVANJE
za dijakinjo trgovske šole z uporabo glasovirja in nemško konverzacio iščem. Ponudbe pod »Ugodno« na upravo.
8143—8

DIJAKINJA
višjih razredov išče stanovanje s souporabo kopalnice in dobro hrano v boljši družini. Ponudbe na upravo pod »999«
8163—8

OSMOŠOLEC
gimnazije, dober inštruktor, išče stanovanje za inštrukcijo. Naslov oddajte upravi.
8169—8

DVA DIJAKA
iščeta opremljeno sobo. Ponudbe na upravo pod »Soba«
8173—8

Službo dobi

PLETILJO IN VAJENKO
sprejme strojna pletarna, Vojašniška ul. 2.
8161—9

IZURJENA PLETILJA
in vajenka za strojno pletenje se sprejme takoj. M. Kosmač, Slovenska 16. Maribor.
8174—9

ČEVLJARSKI POMOČNIK
in vajenec se sprejme. Jelen, Stritarjeva 30. Studenci.
8176—9

Suh ladijski pod (Koroška smerla) in slavonski hrastovi in parjeni bukovi parketi stalno na zalogi

TOVARNA PARKETOV

Jasip Rendeli, Maribor, Koroška c. 10 (dvorčje)

Polaganje vršimo pod strokovnim nadzorstvom.

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 10

LJUBLJANSKI VELESEJEM „Ljubljana v jeseni“

od 2. do 11. septembra

VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

Darila (izvzeti so imelniki permanentnih legitimacij za Ljubljano):

Motorno kolo »Ardie« (Praprotnik, Domžale), motorno kolo DKW »RP Luxus« (Klemenčič, Ljubljana), radio aparat »Körting« (Birke, Ljubljana), šivalni stroj »Pfaff« (Vok, Ljubljana), 15 damskih in moških koles (dobavile tvrdke: Banjal, Batjel, Rebolj, Splošna trgovska družba, Vok, vsi iz Ljubljane), jedilni pribor (Stupica, Ljubljana), 10 zapestnih ur (Suttner, Ljubljana). Darila so razstavljena v novi palači banke »SLAVIJE«.

Odtrgaj kupon od vstopnice, napiši nanj svoje ime in ga vrzi v zapečateno žaro, ki stoji ob glavnem vhodu. — Dan obiska poljuben med 2. in 11. septembrom 1939.

Komišijsko žrebanje bo 11. septembra ob 5. uri popoldne na velesejmu.